

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (ملازمات عقلیه)

ادله عدلیه و اشاعره ۱

جلسه ۱۷۵

استاد رفعتی

تتمه بحث قبل:

معنی علیت در حسن و قبح:

عنوان به تنهایی تمام موضوع برای حسن و قبح است؛ لذا شرایط و حالت‌های مختلف در آن تاثیر ندارد.

معنی اقتضاء حسن و قبح:

عنوان اگر خودش باشد (بدون شرایط و حالت‌های عارضی)؛ محکوم به حسن یا قبح است.

تذکر:

مقصود از علیت و اقتضاء، معنای فلسفی آن یعنی ایجاد و تاثیر نیست.

ادله عدلیه و اشاعره

دلیل اشاعره:

اگر قضیه حسن و قبح از احکامی باشد که عقل به آن حکم می‌کند؛ نباید بین این حکم و حکم عقل به:

«الکل اعظم من الجزء»، فرقی باشد؛ زیرا هر دو حکم عقلی است؛ در حالی که قطعاً بین آن دو فرق می‌باشد؛

زیرا در حکم دوم، احدی اختلاف ندارد؛ ولی در حکم اول، اختلاف فراوان است.

باید توجه داشت که این دلیل، از نوع قیاس استثنائی است که در آن نقیض تالی استثناء شده، تا نتیجه‌اش

نقیض مقدم باشد.

جواب

مقدمه اول (یعنی مضمون جمله شرطیه را که عبارت بود از: لو كانت قضیة الحسن تا و لك) را قبول

نداریم؛ زیرا قضیه حسن و قبح همان‌طوری که گفتیم از مشهورات بوده و قضیه: الکل اعظم من الجزء از

یقینیات اولیه می‌باشد و بین این دو هیچ ملازمه‌ای وجود ندارد و به عبارت دیگر: این دو قضیه از يك باب

نبوده تا در صورت عقلی بودن قضیه اول فرقی بین آن و بین قضیه دوم نباشد.